

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№4

2025
APREL

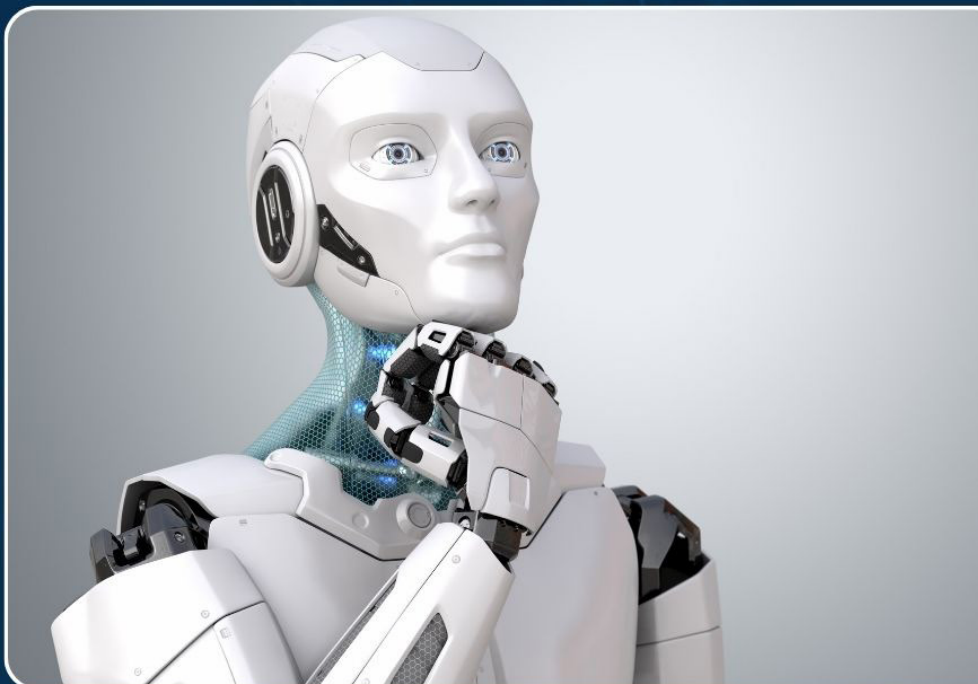

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

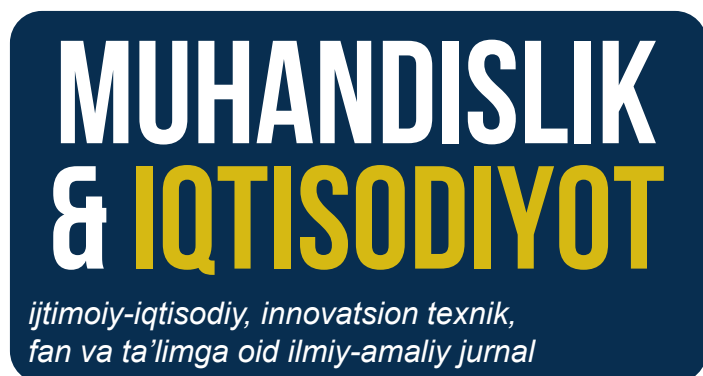
Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

РЭУ.РФ
Российский экономический университет
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

*Elektron nashr,
840 sahifa, aprel, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

TAHRIR HAY'ATI:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modelashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti

08.00.01 - Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 - Makroiqtisodiyot
08.00.03 - Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 - Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 - Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 - Ekonometrika va statistika
08.00.07 - Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 - Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 - Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 - Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 - Marketing
08.00.12 - Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 - Menejment
08.00.14 - Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 - Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 - Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 - Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan
"Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan
milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha
"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

M u a s s i s: "Tadbirkor va ishbiarmon" MChJ

H a m k o r l a r i m i z:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

Роль искусственного интеллекта в управлении финансовым потенциалом предприятий.....	10
Юсупов Файзулла Якубович	
Erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini moliyaviy vositalar orqali takomillashtirish: "Navoiy" EIZ misolida.....	20
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Davlat xaridlari jarayonini boshqarish va nazorat qilishning muhim jihatlari.....	26
Xodjamqulov Shahboz Sherali o'g'li	
Oliy ta'lim tizimini baholash: milliy model va global standartlar.....	31
Hakimov Hakimjon Abdullo o'g'li, Hakimova Gulnoza Abdulloyevna	
Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion jozibadorligini oshirishda xorij tajribasi.....	37
Qodirov Iskandar Alisher o'g'li	
Механизмы адаптации рынка труда к новой модели экономического роста: теория, практика и цифровые решения.....	41
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
Xorazm viloyati eksport strategiyasini takomillashtirishning iqtisodiy va ijtimoiy ta'sirlari.....	50
Fozil Xolmurotov	
Suv resurslarini tejashda aqli sug'orish tizimlarining ahamiyati.....	62
Abdullayev.A., Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoati raqobatbardoshligini oshirishning marketing vositalari.....	68
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
The current state and development trends of innovative activity in agriculture.....	72
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Методология оценки инновационной деятельности.....	78
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil iqtisodiy o'sishda raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlikning integratsiyalashuvi.....	86
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li, Maqsudov Bunyod Abdusamat o'g'li	
Tijorat banklari aktivlarini diversifikatsiya qilish yo'llari tahlili.....	92
Abdurazzoqov Abdualim Abdujabbor o'g'li	
Направления повышения эффективности средств, направляемых на обеспечение занятости населения и сокращение бедности.....	97
Маликов Аuezхан Жорабекович	
O'zbekiston uy xo'jaliklarining farovonlik koeffitsiyenti: blackorby va donaldson yondashuvi asosida tahlili.....	106
Boltayeva Dilafza Jumaqulovna	
O'zbekistonda aholi jon boshiga asosiy kapitalga investitsiyalarning o'zgarish dinamikasi.....	114
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish sharoitida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, davlat iqtisodiy siyosatini takomillashtirish va sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini joriy etishning samaradorligini oshirish yo'llari.....	123
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi, Saifnazarov Ismoil Saifnazarovich	
Yangi o'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanish tendensiyalari.....	132
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	

Mulkchilik shakliga ko'ra tijorat banklarida depozitlarining amaldagi holati tahlili	138
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Bandlikni ta'minlashda moliyaviy mexanizmlarning o'rni va ahamiyati	151
Karimjonov Muhammadrasul To'liqinjon o'g'li	
Mustaqil direktorlar ulushi, nomoliyaviy axborotlarning oshkor qilinishi va dividend siyosatining kapital qiymatga kompleks ta'siri	159
Urinov Bobur Nasilloevich	
Turizm orqali ish o'rinlarini yaratish va bandlik muammosini kamaytirish imkoniyatlari	167
Kaxramanova Sevd Shamsiddin qizi	
Kam quvvatli gidroelektr stansiya uchun mos bo'lgan inverter, reduktor, akkumulyator va generatorni tanlash	173
Xamrayev Og'abek Oybek o'g'li, Davletov I.Y.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat tarmoqlarini ijtimoiy va iqtisodiy jarayonlarini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	182
Ibragimova Gulnoza Sayidmuradovna	
Terminologiya va ilmiy terminologiya xususida	188
Ruziyeva Gulnoz Temirqulovna	
O'zbekiston Respublikasida innovatsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish yo'llari	192
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Bazalt chiqindi toshqol asosidagi kam suv talabchan sementlarning samaradorligini oshirish	197
Babayev Sultonbek Sunnat o'g'li	
Qashqadaryo qayta tiklanuvchi energiya manbalarining samaradorligini turli yondashuv asosida baholash	203
Omonova Sitara Zafar qizi, Utayev Sobir Achilovich	
Tilshunoslikning mexanika muhandisligi terminlari xususida	208
Mansurova Nafisa Qamariddinova	
"Chizma geometriya va perspektiva" fanining arxitektura bilimlari tizimidagi roli	213
Yusubjonov Jonibek Farxod o'g'li	
Geodezik plan olishning avtomatlashgan usullari	219
Mamajonova Nodira Alisher qizi	
Zamonaviy arxitektura interyer dizaynida milliy grixva islomiy naqshlar uyg'unligi	225
Qo'chqarov Baxodir O'lmasovich	
Qurilishda mehnat unumdorligini oshirish va uni prognozlashning nazariy asoslari	230
Abduvaliyev Bekzod Muhiddin o'g'li	
Qishloq aholi hududlaridagi zamonaviy innovatsion o'zgarishlarining o'rta ta'lim maktablari tuzilishidagi ta'siri	235
Abdurahmonov Olimjon Obboqul o'g'li	
Seysmik hududlarda qurilish konstruksiyalarini to'g'ri tanlash	241
Egamberdiyeva Shaxnoza Abdurashidovna	
Arixiy yodgorliklarning me'moriy-rejaviy, konstruktiv va badiiy bezak yechimlari	251
Sotvoldiyev Azamatjon Akramjon o'g'li	
Xitoy va O'zbekiston tajribasi asosida soliq to'lovchilar reytingi tizimi orqali fiskal intizomni mustahkamlash	255
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
Turizmga investitsiyalar iqtisodiyotimizga ijobiy ta'siri etuvchi omillari sifatida	268
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Tursunov Qosimbek Nodirovich	

Problems of determining the informativeness of input and output parameters in object management	275
Turapov Ulugbek Urazkulovich	
Tijorat banklari faoliyatiga foiz riskining ta'siri: ilmiy-nazariy asoslar va amaliyot tahlili	280
Turdiyev Abdulhakim Qulbazarovich	
Zamonaviy moy filtrlarining dvigatel ishlash resursini oshirishiga ta'siri.....	290
Mirzakarimov Rustambek Xusanboy o'g'li	
Qayta tiklanadigan energiya manbalari: zamonaviy global tendensiyalar va O'zbekiston uchun perspektivlar	295
Bozarov Elyor Boboqulovich, Rustamova Sarvinoz Azizbek qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda investitsiyaning ahamiyati.....	300
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
Strengthening and enhancing the export potential of industrial enterprises for sustainable growth.....	305
Researcher of Tashkent State University of Economics	
Davlat tashkilotlarining bitiruvchilarga bo'lgan ehtiyoji va talablari.....	310
Daminova Barno Esanovna, Bozorova Irina Jumanazarovna, Pardayeva Muqaddas Zafar qizi	
Erkin iqtisodiy hududlar soliq rejimlarini takomillashtirishning xorij tajribasi.....	320
Boltayev Jo'rabek Yusofovich	
Tabiiy va sun'iy tolalar sanoatini diversifikatsiya qilish orqali investitsion jozibadorlikni oshirish.....	325
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B segmentida omnichannel marketing strategiyalarining qo'llanishi	331
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	338
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	
Task mapping and job scheduling implications of fdi inflows and governance quality metrics	343
Nilufar Zikirullaeva Dilmurod qizi	
Yangi O'zbekiston savdo-iqtisodiy munosabatlari rivojlanishida xizmatlar eksportining ahamiyati	350
Eshanqulov Baxodir Abduraxmon o'g'li	
Budjet daromadlarini shakllantirishda yirik soliq to'lovchilarning tutgan o'rni	357
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
Davlat maqsadli jamg'armalari resurslarini boshqarish va samarali foydalanish yo'nalishlari.....	361
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Kichik biznes hamda xususiy tadbirkorlik subyektlari amaliy holati, sohani rivojlantirish asoslari	365
Ortiqov Ulug'bek Akrombek o'g'li	
Korxonalarda moliyaviy instrumentlarning hisobi va audit masalalari	371
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklarida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha zamonaviy tendensiyalar	375
Latipova Lola Ilhomovna	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish orqali soliq to'lovchilar faoliyatini muvofiqlashtirish	380
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
Transformatsiyalash jarayonida tijorat banklari likvidligini oshirishning nazariy asoslari	385
Poyonov Bobir Bekturod o'g'li	

The importance of implementing international accounting standards in uzbekistan	393
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Ikki o'lchovli geofizik signallarni raqamli ishlashda XAAR tez o'zgartirish algoritmlari.....	403
Ibragimov Sanjarbek Salijanovich, Mullajonov Baxodirjon Arabboyevich	
Turizm infratuzilmasi va xizmat sifatini oshirish maqsadida yangi turistik yo'nalishlar va imkoniyatlar yaratish chora tadbirlari.....	410
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Xakimov Zoxid Norbo'tayevich, Yusupov Muxammadali Soxib o'g'li, Ro'zimatov Sanjarbek Qosimjon o'g'li	
Korporativ boshqaruvda budjetdan tashqari mablag'lar samaradorligini oshirish	420
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
Enhancing labor productivity in industrial enterprises of developed countries: experiences and strategies	426
Abduxakimova Farangiz Sidikjon kizi	
Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali "Olmaliq KMK" ajda innovatsion loyihalarni boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari.....	434
Inamova Farida Usmanjanovna	
Methodological problems of accounting of fixed assets	439
Kholbekov Rasul Olimovich	
Необходимость платежной системы.....	446
Сайфиддинов Илхом Файзиддинович	
Зеленое ipro как новый инструмент финансирования	451
Шахзод Сайдуллаев	
Инструменты фондового рынка в международной практике повышения инвестиционной привлекательности бизнеса	459
Юлдуз Усманова	
Модели устойчивого развития туризма: международный опыт и возможности адаптации в узбекистане.....	471
Сальникова Елена Александровна	
Внедрение антикоррупционных стандартов iso в узбекистане	478
Исмаилов Баходир Исламович, Зокиров Саидакмал Баходир угли	
Global moliyaviy markazlarni baholash mexanizmi	483
Sharipova Shaxinabonu Orif qizi	
Трансформация банковского сектора узбекистана под влиянием цифровых технологий.....	488
Захарова Ирина Борисовна, Непейвода Андрей Николаевич	
Uy-joy fondini qulayligini modernizatsiya va rekonstruksiya orqali oshirish imkoniyatlari.....	493
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	
Влияние технологии блокчейн на банковскую сферу	500
Амонова Хафиза	
Buxoro viloyatida suv tanqisligi sharoitida resurs tejamkor agrotexnologiyalar asosida agrobiznesni barqaror rivojlantirish masalalari	504
Ro'ziyev Sobirjon Samatovich, Saidova Firuza Kamolovna	
O'zbekiston respublikasida demografik dividend olish imkoniyatlaridan oqilona foydalanish metodlari	510
Sharipov Sherzod Shavkatovich	
Budjet mablag'laridan foydalanish ustidan jamoatchilik nazorati mexanizmlari	515
Sharoxmatov Abdurahim Abdulamitovich	

Kichik biznes va tadbirkorlik faoliyatiga investitsiya jalb etish-taraqqiyot garovi.....	522
Karimova Komila Daniyarovna	
Islomiy banklar tizimi va ularning faoliyatini o'zbekistonda rivojlantirish istiqbollari.....	529
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi	
The use of media technologies in teaching russian language lessons	534
Khojaeva Kh.S.	
Davlat budjetini shakllantirishda soliqlarning o'rni.....	538
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klaster subyektlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirishda elektron imzoning roli	543
B. Q. Madartov, G. R. Xolmurodova	
Разработка новых инновационных антикоррозионных решений для защиты стального оборудования нефтегазовой отрасли.....	547
Курбанова Фируза Солеховна, Очилов Абдурахим Абдурасулович, Саатов Санжар Каландарович	
Glitserin bikarbamat sintezi.....	552
Bafojev Abduhamid Hoshim o'g'li	
Respublikada tibbiy xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning konseptual yo'nalishlari.....	558
Axmedov Zafarjon A'zamovich, Karabaev Sanjar Abdusamatovich, Uraqov Shokir Ulashovich	
Shamol turbinasi parraklarining burilish burchagini rostdashning amaliy ahamiyati	567
Muzaffarov Firdavs Fuzayl o'g'li, Rashidov Sherzod Kahramonovich, Hojimurodov Jasur Erkinovich	
Оценка комфортности городской среды в узбекистане на основе интегральных индикаторов коммунальной обеспеченности	573
Шатохина Светлана Юрьевна	
Avtotyuning tushunchasi, turlari va tasnifi	581
Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich, Ne'matov Husniddin Alijon o'g'li	
"Yashil eksport" tushunchasining mohiyati va uni o'zbekiston iqtisodiyotiga joriy qilish imkoniyatlari.....	586
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	
Методология оценки влияния факторов, определяющих прямые иностранные инвестиции на экономическую безопасность страны	593
Глазова Марина Викторовна	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	600
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Information exchange acceleration in emergency modes of intelligent control systems	607
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li	
Ijro mexanizmlarini vizual simulyatsion modellash tirishning boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyati	613
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Esonov Husniddin Mamarasul o'g'li, Mamatqulov Toir Chorshanbiyevich	
Sement qorishmasi tarkibiga polivinilatsetat, akril emulsiyasi va suyuq shisha (natriy/silikat eritmalari)ni qo'shish orqali mustahkamlik darajasini oshirish	618
Imamov Suxrob Solexovich	
Инновационные технологии получения металлического индия из оборотных растворов цинкового завода (Алмалыкский ГМК).....	624
Абдиева Манзура Маткаримовна	

Analysis of the use of equipment for cleaning and preparing a lightweight drilling fluid	629
Xolmuxammadiyev Abduxoliq Mahammadi o'g'li, Toshev Sherzod Orziyevich	
Перспективы территориальной организации и развития пищевой промышленности в самаркандской области	635
Хамраев Казим	
Zamonaviy korxonalarda blokcheyn texnologiyalarining qo'llanilishi va ularning samaradorlikka ta'siri	645
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li, To'g'onov Ibrohimxo'ja	
Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy injiniring asosida bank innovasiyalarini joriy etish jarayonini takomillashtirish	652
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Yo'l qurilish tashkilotlarida oqilona moliyaviy strategiyalarni amalga oshirish	659
Raximov Dilshodjon	
"UZSUVTAMINOT" AJ tizimidagi korxonalarining biznes jarayonlari bo'yicha asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (kpi) ni baholash uslublari	664
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida mulkni qayta baholash va unga yetkazilgan moddiy zararni aniqlashning vazifa va tamoyillari	668
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari faoliyatida biznesi ekotizimini tashkil etish yo'llari va prinsiplari	673
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash	679
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tikilayotgan brezent materiallari choklariga polimer qoplovchi uskunaning tarkibli roligi bikrligini aniqlash	684
Amonov Abdurahmon Rafiq, Muxamedjanov Mironshoh Mansurjon o'g'li	
Urban aglomeratsiyalar sharoitida yer osti inshootlariga ta'sir etuvchi geologik xavflarni kompleks baholash	688
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Algorithm for optimizing repetitive tasks in production process execution mechanisms	694
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li Assistant	
Методологический подход "дебют четырёх коней" в оценке финансового потенциала	702
Буранова Лола Вахобовна	
Tijorat banklari aktivlarining samaradorlik ko'rsatkichlari	714
Absamatov Anvar Ergashovich	
Qurilish sohasida investitsion faoliyatni shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	720
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari	728
Komilova Lola Nasilloevna	
Analitik sinov laboratoriyalarida xavflarni aniqlashning ilmiy-uslubiy uslubiy yechimlari	737
Masharipov Shodlik Masharipovich, Erkaboyev Abrorjon Xabibullo o'g'li, Ibroximov Jasurbek Maxammadovich	
Zamonaviy metrologiya asoslari, kvant metrologiyaning istiqbollari	742
Ibroximov Jasurbek Maxammadovich	

Infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish uchun investitsiyalar kiritishning zarurati va samaradorlik ommillari	746
Musoyev Behruz Shaxobjon o'g'li	
Mintaqaning investitsion imkoniyatlarini oshirishda xorij tajribasi.....	750
Masharipov Sardorbek Farxadovich	
Jahonda kriptovalyutalar bozori rivojlanishining asosiy tendensiyalari va ularning kelajakdagi ta'siri	756
Jo'rayev Yahyo Ikromjon o'g'li	
Fond bozorida zamonaviy moliyaviy marketing: trendlar, muammolar va kelajakdagi yo'nalishlar	761
Mirmahmudova Nozima Xusniddinova	
Enhancing competitiveness in uzbekistan's oil and gas sector: strategies for technological innovation, regulatory frameworks, and market dynamics	766
U. Yusupov, Zhao Zijun	
Yashil buxgalteriya hisobi: buxgalteriya hisobida uglerod chiqindilarini hisobga olishning nazariy yondashuvlari	772
Xalilov Sherzod Axmatovich	
"Yashil" polimer sirt-faol moddalar orqali mahalliy suv-neftli emulsiyalarni parchalash usuli.....	786
Hamroyev Obid Olimovich, Sattorov Mirvohid Olimovich	
Agrar sektorning iqtisodiy rivojlanish holati va undagi asosiy tendensiyalarni kompleks statistik usullardagi tahlili	792
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Uy xo'jaliklarining iqtisodiy faolligi va jamg'armalarning shakllanishi: o'zbekiston tajribasi asosida tahlil va takliflar	797
Berdiyev G'ayrat Ibragimovich	
Analysis of the characteristics of fabric samples when selecting fabrics for working clothes for spinners	806
Nigora T. Gafurova, Malika E. Khujaeva	
Quyosh hovuzlarida issiqlik saqlash jarayonlari: eksperimental tadqiqot va nazariy tahlil.....	819
Maxmudova Marjona Maxsud qizi	
Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligini ta'minlashda sertifikatlashning uslubiy jihatlari	827
Mahamatova Maftuna	
Aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allikni kamaytirish: innovatsion yondashuvlar.....	832
Rahmatov Shuhrat Ahadovich, Hasanova Xolida Xoliqovna	

AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH: INNOVATSION YONDASHUVLAR

Rahmatov Shuhrat Ahadovich

Buxoro davlat texnika universiteti
"Iqtisodiyot va menejment" kafedrası dotsenti
ORCID: 0009-0006-5829-6264

Hasanova Xolida Xoliqovna

Buxoro davlat texnika universiteti
"Iqtisodiyot va menejment"
kafedrası magistranti
ORCID: 0009-0008-2366-0569

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda kambag'allikni kamaytirishning samarali vositasi sifatida aholi bandligini ta'minlash masalalari yoritilgan. Mualliflar mehnatga layoqatli aholining ish bilan bandligini oshirish, kasb-hunarga o'qitish, mikrokreditlash va innovatsion yondashuvlar orqali kambag'allikni qisqartirish yo'nalishlarida erishilgan natijalarni tahlil qilgan. Shuningdek, "O'zbekiston-2030" strategiyasi doirasidagi ustuvor maqsadlar, Prezident farmonlari va hukumat dasturlari asosida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari asosida hududiy bandlikni kuchaytirish, raqamli o'qitish tizimini rivojlantirish hamda ayollar va yoshlar uchun startap loyihalarni qo'llab-quvvatlashga doir takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kambag'allik, bandlik, kasb-hunarga o'qitish, startaplar, innovatsion yondashuv, mikrokreditlash, ijtimoiy himoya, "O'zbekiston-2030" strategiyasi.

Abstract: This article analyzes the issue of employment as an effective tool in reducing poverty in Uzbekistan. The authors evaluate the results achieved in increasing the employment of the working-age population, promoting vocational training, providing microcredits, and introducing innovative approaches. The paper also examines measures taken under the "Uzbekistan-2030" strategy, presidential decrees, and national programs. Based on the research findings, practical recommendations are proposed to strengthen regional employment, develop digital training systems, and support start-ups for women and youth.

Keywords: poverty, employment, vocational training, start-ups, innovative approach, microcredit, social protection, "Uzbekistan-2030" strategy.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы обеспечения занятости населения как эффективного инструмента снижения уровня бедности в Узбекистане. Авторы анализируют достигнутые результаты в сфере трудоустройства трудоспособного населения, профессионального обучения, предоставления микрокредитов и внедрения инновационных подходов. Также освещаются меры, реализуемые в рамках стратегии «Узбекистан–2030», указов Президента и правительственных программ. По итогам исследования разработаны практические предложения по усилению региональной занятости, развитию цифровых систем обучения и поддержке стартапов для женщин и молодежи.

Ключевые слова: бедность, занятость, профессиональное обучение, стартапы, инновационный подход, микрокредитование, социальная защита, стратегия «Узбекистан–2030».

KIRISH

Kambag'allikni qisqartirish har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishish yo'lidagi ustuvor maqsadlaridan biridir. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida bu yo'nalishda keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, aholining bandligini ta'minlash, yangi ish o'rinlari yaratish, kasb-hunarga o'rgatish va mikromoliyaviy xizmatlarni kengaytirish kambag'allikni kamaytirishda muhim omillar sifatida e'tirof etilmoqda [1].

Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 2024-yil 25-yanvarda kambag'allikni qisqartirish, aholi bandligini ta'minlash va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash masalalariga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishida davlat rahbari "Kambag'allikni qisqartirishning asosiy omili bu – aholini daromadli ish bilan ta'minlash. Shuning uchun ma'muriy islohotlar doirasida kambag'allikni qisqartirishga mas'ul 5 ta idora yaxlit tizimga aylantirildi. Yangi vazirlikka barcha tashkiliy va moliyaviy imkoniyatlar berildi. Endi, mehnat resurslari va ishsizlik hisobini yuritish ham, bandlikka ko'maklashish va tadbirkorlikni mahallabay rivojlantirish ham bitta vazirlikda bo'ladi", deya ta'kidlagan¹ [2].

Mavzuning dolzarbligi shundaki, 2024-yil holatiga ko'ra, O'zbekistonda 4 milliondan ortiq aholi kambag'allik chegarasida yashaydi. Ularning aksariyati ish bilan band emas yoki norasmiy sektorda faoliyat yuritmoqda [3]. Shu bois, innovatsion yondashuvlar – masalan, mahalliy darajadagi kasb-hunar markazlarini tashkil etish, mikrocreditlar orqali oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish, ayollar va yoshlar uchun startup loyihalarni qo'llab-quvvatlash – zamonaviy bandlik siyosatining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Bunday yondashuvlar ijtimoiy himoya tizimi bilan uyg'unlashgan holda aholi farovonligini oshirish, ijtimoiy tenglikni ta'minlash va kambag'allikni barqaror kamaytirish imkonini beradi. Mamlakatimizda yangi ish o'rinlari yaratish, kasb-hunarga o'rgatish va mikrocreditlash orqali bandlikni kengaytirish kambag'allikni kamaytirishda samarali innovatsion yondashuv sifatida xizmat qilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kambag'allikni kamaytirishda bandlik siyosati va innovatsion yondashuvlarning o'rni xalqaro va milliy tadqiqotlarda chuqur o'rganilgan. Jahon banki (World Bank, 2023) hisobotida kambag'allikni qisqartirishda mehnatga layoqatli aholining bandligini ta'minlash eng samarali vositalardan biri sifatida ko'rsatilgan. Hisobotda bandlikni oshirish uchun yangi texnologiyalarni joriy etish, kasbga qayta tayyorlash va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi siyosatlarning roli ta'kidlangan [4].

Oxford universiteti iqtisodchisi S. Dercon, Kate Orkin va boshqa olimlarning "Aspiring to a Better Future: Can a Simple Psychological Intervention Reduce Poverty?" (2023) nomli tadqiqotida kambag'allikning asosiy sabablari sifatida imkoniyatlar tengsizligi, malaka yetishmasligi va moliyaviy cheklovlar ko'rsatilgan. Mualliflar innovatsion bandlik yondashuvlarini mahalliy mehnat bozori sharoitlariga moslashtirishni tavsiya etadilar [5].

Iqtisodchi olim M. Qudratova "Yoshlar bandligini ta'minlashda kasb-hunar ta'limining o'rni" (2022) nomli maqolasida kasbga yo'naltirish, davlat-xususiy sheriklik asosida tashkil etilgan markazlar va mikrocreditlar orqali o'zini o'zi band qilish mexanizmlarini ijobiy baholagan [6].

¹ <https://president.uz/oz/lists/view/5839>

A. A. Rasulov “Mahalliy darajada kambag‘allikni qisqartirishda ijtimoiy innovatsiyalar roli” (2023) nomli tadqiqotida hududiy bandlik dasturlarining samaradorligini, xususan ayollar va himoyaga muhtoj guruhlar uchun tashkil etilgan kasb-hunar kurslari va kichik biznesni rivojlantirishdagi innovatsion yondashuvlarni tahlil qilgan [7].

Umumlashtirilgan holda aytish mumkinki, ilmiy adabiyotlarda kambag‘allikni kamaytirish yo‘nalishida malaka oshirish, mikrokreditlash, yangi ish o‘rinlari yaratish, ijtimoiy innovatsiyalar va hududiy strategiyalar eng muhim yo‘nalishlar sifatida ta’kidlanadi. Bu yondashuvlar O‘zbekistonda olib borilayotgan islohotlar bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, mavzuning amaliy ahamiyatini yanada kuchaytiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda statistik ma’lumotlarga tayanilgan holda empirik tahlil usullari qo‘llanilgan. Vertikal tahlil usuli va kuzatuv asosidagi metodologiya orqali 2000–2024-yillar davomida O‘zbekistonda kambag‘allikni kamaytirish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlar, ularning natijalari va hududiy differensial yondashuvlar o‘rganilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Hozirgi kunda aholi bandligini oshirish, kambag‘allikni qisqartirish va aholining turmush farovonligini yuksaltirish O‘zbekistonda olib borilayotgan siyosatning eng dolzarb yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Hukumat tomonidan bu borada tizimli tadqiqotlar olib borilmoqda, rivojlangan mamlakatlar tajribalari o‘rganilib, yuqori samaradorlikka erishilgan usullar milliy sharoitga moslashtirilmoqda, mahalliy metodologiyalar ishlab chiqilmoqda va natijalar erishilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida 2020-yil 27-fevral kuni tadbirkorlikni rivojlantirish orqali kambag‘allikni qisqartirish masalalariga bag‘ishlab o‘tkazilgan videoselektor yig‘ilishida quyidagi fikrlarni bildirgan: “Har bir hududda bittadan kasb-hunar kollejida xorijlik mutaxassislarni jalb qilgan holda biznes va kasbga o‘qitish markazlari tashkil qilinadi. Kambag‘allikni kamaytirish – bu oilaning oylik yoki nafaqasini ko‘paytirish, ommaviy kredit berish, degani emas. Ta’bir joiz bo‘lsa, shu vaqtgacha biz odamlarimizga baliq berdik. Bu tajriba o‘zini mutlaqo oqlamadi. Xalqimizga baliq tutishni o‘rgatishimiz, qarmoq berishimiz lozim”, deya ta’kidlagan² [8].

Shundan kelib chiqib, kam ta’minlangan va kambag‘al oilalarga faqat moddiy yordam yoki nafaqalar ko‘lamini kengaytirish emas, balki ularni ta’limga jalb qilish, kasb-hunarga o‘rgatish, ularni doimiy band qilish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Endi aniq tushunilmoqdaki, kambag‘allikdan chiqishning asosiy va yagona barqaror yo‘li – bu ta’limdir.

Mazkur masalaga kuchli e’tibor qaratgan holda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi ““O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF–158-son³li Farmonida kambag‘allikni qisqartirishga qaratilgan quyidagi aniq maqsadlar belgilab berilgan [9]:

2026-yilga qadar kambag‘allik darajasini 2022-yilga nisbatan 2 barobarga, 2030-yilga qadar esa keskin qisqartirish;

kambag‘allikka tushish xavfi mavjud 4,5 million aholining daromadlarini oshirish;

ijtimoiy sheriklik asosida 500 ming malakali mutaxassis tayyorlash;

mehnatga layoqatli aholini, shu jumladan yoshlar va nogironligi bo‘lgan shaxslarni barqaror va samarali band qilish orqali ishsizlik darajasini 7 foizgacha tushirish;

2 million nafar fuqaroni kasb-hunar, tadbirkorlik ko‘nikmalari va xorijiy tillarga o‘qitish;

kasbga o‘qitish markazlaridagi 1 600 nafar o‘qituvchining malakasini xalqaro standartlar asosida oshirish;

kasb-hunarga o‘qitishda xususiy sektor ulushini 30 foizga yetkazish.

Ma’lumot uchun: Strategiya doirasida 2023-yilda mamlakatda 415 ming aholini ish bilan ta’minlash va ishsizlik darajasini 8,5 foizgacha kamaytirish belgilangan edi. Ushbu maqsad doirasida bajarilgan ishlarga nazar tashlaydigan bo‘lsak:

² <https://kun.uz/13527130?q=%2F13527130#!>

³ <https://lex.uz/docs/-6600413>

2023-yilning o'tgan davrida jami 999,7 ming nafar aholining doimiy, vaqtinchalik va mavsumiy ish o'rinlarida bandligi ta'minlandi;

111,8 ming nafar ishsiz fuqaro korxona va tashkilotlardagi mavjud bo'sh ish o'rinlariga ishga joylashtirildi;

10,2 ming nafar ijtimoiy himoyaga muhtoj va ish topishda qiynalayotgan ehtiyojmand fuqarolar ish bilan ta'minlandi;

15 ming nafar nogironligi bo'lgan shaxslar bandligini ta'minlash bo'yicha alohida dastur ishlab chiqildi, to'rt oy ichida 5,0 ming nafari ishga joylashtirildi.

Shuningdek, mehnat bozori kon'yunkturasi tahlili asosida talab yuqori bo'lgan 71 turdagi kasb bo'yicha 160 ming nafardan ortiq ishchi kadrlarga ehtiyoj aniqlab olindi. 2023-yilning yanvar–aprel oylarida 46,4 ming nafar ishsiz aholi mehnat bozorida yuqori talabga ega kasb-hunarlariga tayyorlash va malakasini oshirish uchun yuborildi. O'qitilganlar tarkibida:

34,4 ming nafari sanoat va xizmat ko'rsatish,

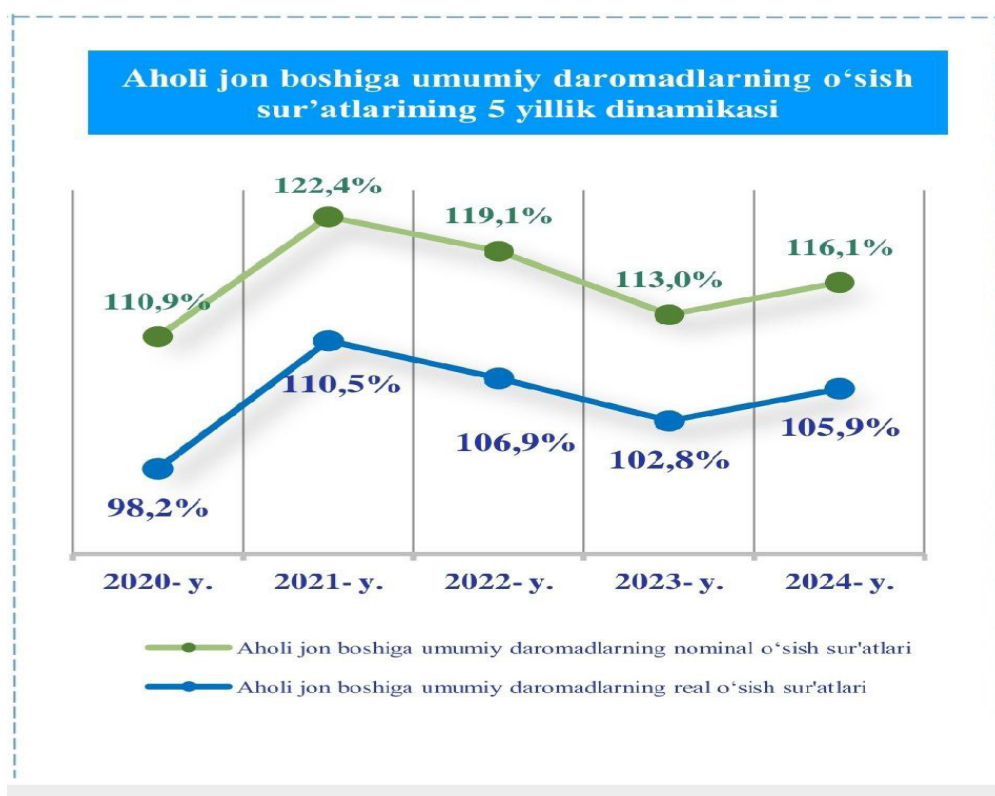
4,6 ming nafari qurilish,

900 nafari agrotexnologiyalar,

1,9 ming nafari axborot texnologiyalari (IT),

4 ming nafari "Usta–shogird" an'anasi asosida hunarmandchilik yo'nalishlariga jalb etildi.

Bundan tashqari, 2023–2024-yillarda Mehnat vazirligi tizimidagi kasb-hunarga o'qitish markazlari negizida 15 ta "Ishga marhamat" monomarkazlari, olis hududlarda esa 250 ta kasb-hunar maskanlari tashkil etildi (1-rasm) [10].

1-rasm. Aholi jon boshiga umumiy daromadlarning o'sish sur'atlarining dinamikasi⁴.

Aholi jon boshiga umumiy daromadlar o'sish sur'atlariga (1-rasm) e'tibor qaratadigan bo'lsak, 2020-yilda aholi jon boshiga umumiy daromadning nominal o'sish sur'ati 110,9 %ni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilda bu ko'rsatkich 116,1 %gacha oshgan. Aholi jon boshiga umumiy daromadlarning real o'sish sur'atlari esa 2020-yildagi 98,2 % darajadan 2024-yilda 105,9 %ga yetganini kuzatish mumkin (2-rasm).

4 O'zbekiston Respublikasi milliy statistikasi qo'mitasi infografikasi

2-rasm. Kambag'allik ko'rsatkichlari dinamikasi.

O'zbekistonda kambag'allik ko'rsatkichi tahlili shuni ko'rsatadiki, 2022–yilda kambag'allik darajasi 17 %dan 14 %ga, 2023–yilda 14 %dan 11 %ga, 2024–yilda esa 8,9 %ga kamaygan. Shuningdek, 2024–yil yakuniga ko'ra 719 ming kishi kambag'allikdan chiqarilgan. Mamlakatning Buxoro va Samarqand viloyatlarida eng yuqori o'sish kuzatilib, kambag'allik o'rtacha 3,1 % punktga qisqarib, mos ravishda 8,7 va 7,5 %ni tashkil etgan. Ilmiy tadqiqotlar va islohotlar markazi keltirgan ma'lumotlarga ko'ra, kambag'allikni qisqartirishga mehnatga layoqatli aholini ish bilan ta'minlash, kasbga o'qitish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash orqali erishilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasida aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allikni qisqartirish borasida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar ijobiy natijalar bermoqda. Jumladan, ish bilan band bo'lmagan mehnatga layoqatli aholining bandligini ta'minlash, kasb-hunar ta'limini rivojlantirish, mikromoliyaviy xizmatlarni kengaytirish va ijtimoiy innovatsiyalarni tatbiq etish orqali kambag'allik darajasida sezilarli kamayish kuzatilmoqda.

O'zbekiston Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev rahbarligida olib borilayotgan strategik islohotlar, xususan, "O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasidagi aniq maqsadlar – kambag'allikni 2030–yilga qadar keskin qisqartirish, mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan kasblarga yo'naltirish, 2 million fuqaroni kasb-hunarga o'qitish – mamlakatning uzoq muddatli barqaror taraqqiyotiga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, kambag'allikni bartaraf etishda faqat moddiy yordam yoki nafaqa berish yetarli emas. Aholining o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi uchun ta'lim, malaka, motivatsiya va imkoniyatlar yaratish – ya'ni "qarmoq berish" strategiyasi yanada samarali bo'lib chiqmoqda.

Statistik tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2022–yildan 2024–yilgacha kambag'allik darajasi 17 foizdan 8,9 foizgacha kamaygan, ya'ni deyarli yarmiga. Ayniqsa, Buxoro va Samarqand viloyatlarida bu ko'rsatkich o'rtacha 3,1 foiz punktga qisqargani, mamlakat miqyosidagi hududiy rivojlanish strategiyalarining natijadorligidan dalolat bermoqda. Shuningdek, kasb-hunarga o'qitish sohasida olib borilayotgan islohotlar, yangi "Ishga marhamat" monomarkazlari va olis hududlardagi kasb-hunar

maskanlari ochilishi ishsizlikni qisqartirish hamda fuqarolarni iqtisodiy faol guruhlariga aylantirishga xizmat qilmoqda.

Yuqoridagi tahlillar va mavjud holatlarni inobatga olgan holda, bir qator ilmiy-amaliy takliflarni ilgari surish mumkin. Eng avvalo, hududiy bandlik strategiyalarini kuchaytirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Har bir viloyat uchun alohida “Bandlik xaritasi” ishlab chiqilishi zarur bo‘lib, bunda mehnat resurslari, iqtisodiy faol sohalar, yoshlar ulushi va mavjud imkoniyatlar chuqur tahlil qilinishi kerak. Shu bilan birga, har bir mahallada bandlik holatini uzluksiz kuzatib boruvchi “mahalla bandlik koordinatori” institutini joriy etish, mahalliy darajadagi individual rejalashtirishni yo‘lga qo‘yish imkonini beradi.

Kasb-hunarga o‘qitishda zamonaviy raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish orqali ayniqsa olis hududlarda yashovchi aholi qatlamlariga yangi imkoniyatlar yaratish mumkin. Jumladan, “Smart kasb-hunar” platformasi orqali masofaviy kasbga o‘qitish dasturlarini joriy etish, nogironlar va ayollar uchun qulay sharoitlar yaratadi. Ushbu platformani ish beruvchilar bilan integratsiya qilish orqali bitiruvchilarning ishga joylashish darajasi sezilarli oshiriladi, bu esa bandlik tizimining real sektor bilan uyg‘un ishlashini ta‘minlaydi.

Bandlik siyosatida ayollar va yoshlar uchun ijtimoiy startaplarni qo‘llab-quvvatlash muhim o‘rin tutadi. Bu borada, bandlik dasturlarida ushbu guruhlar uchun alohida kvotalar belgilanishi, grant, mikrokredit hamda mentorlik dasturlari bilan qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini yo‘lga qo‘yish tavsiya etiladi. Har bir hududda “Ayollar klasteri” yoki “Yoshlar mehnat markazi” kabi tuzilmalarni tashkil etish orqali nafaqat kasb-hunar va texnik ko‘nikmalar, balki motivatsion, psixologik va kommunikativ tayyorgarlikni ham ta‘minlash mumkin.

Shu bilan birga, yashil iqtisodiyot doirasida yangi bandlik yo‘nalishlarini rivojlantirish orqali ekologik barqarorlik va iqtisodiy faoliyatni uyg‘unlashtirish mumkin. Ayniqsa, qishloq joylarda “eko-bandlik” loyihalarini amalga oshirish – tiklanadigan energiya, bioqishloq xo‘jaligi, chiqindilarni qayta ishlash kabi yo‘nalishlarda yangi ish o‘rinlari yaratish orqali aholi farovonligini oshirishga xizmat qiladi. Bu yo‘nalishda yoshlar va ayollarni “yashil kasblar” bo‘yicha o‘qitish, ekologik ong va zamonaviy kasbiy ko‘nikmalarni shakllantirish orqali keng ijtimoiy qamrovga erishish mumkin.

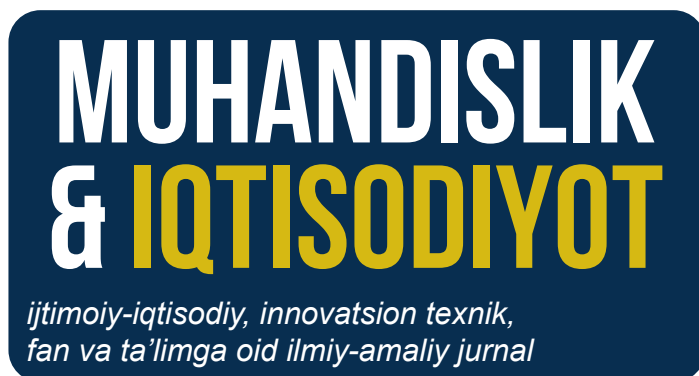
Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirishga qaratilgan bandlikka yo‘naltirilgan innovatsion strategiyalar bosqichma-bosqich o‘z samarasini ko‘rsatmoqda. Bu yo‘nalishda tizimli, ilmiy asoslangan va hududiy xususiyatlarni hisobga olgan holda yondashish muhim ahamiyatga ega. Taklif etilgan tashabbuslarning hayotga tatbiq etilishi orqali nafaqat kambag‘allik darajasi sezilarli kamayadi, balki aholi salohiyatidan to‘liq foydalanilgan, raqobatbardosh va barqaror jamiyat shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va kambag‘allikni qisqartirish vazirligi. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasida kambag‘allikni qisqartirish va bandlik sohasida muhim yo‘nalishlar belgilandi. – 2023. – <https://gov.uz/oz/bv/news/view/2507>
2. Aholi bandligini ta‘minlash borasidagi imkoniyatlar ko‘rsatib o‘tildi. – 2023. – <https://president.uz/oz/lists/view/5839>
3. World Bank. Uzbekistan Economic Update – Spring 2024. – Washington, DC: The World Bank, 2024.
4. World Bank. Poverty and Shared Prosperity 2022: Ending Poverty on a Livable Planet. – Washington, DC: The World Bank, 2022. – <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity>
5. NBER Working Paper No. w31735. – https://www.nber.org/system/files/working_papers/w31735/w31735.pdf
6. Qudratova M. Yoshlar bandligini ta‘minlashda kasb-hunar ta‘limining o‘rni // Oliy ta‘lim muassasalari uchun ilmiy-amaliy jurnal. – 2022. – №2. – B. 44–48.
7. Rasulov A.A. Mahalliy darajada kambag‘allikni qisqartirishda ijtimoiy innovatsiyalar roli // Ijtimoiy taraqqiyot muammolari. – 2023. – №1.
8. “Xalqimizga baliq emas, qarmoq berish kerak” – Prezident. – 2020. – <https://kun.uz/13527130?q=%2F13527130#/>

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida. – <https://lex.uz/ru/docs/-6600413>
10. Bandlikni ta'minlash bo'yicha vazir axborot berdi. – <https://xs.uz/uz/post/bandlikni-taminlash-bojicha-vazir-akhborot-berdi>

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100